

Årsberetning

Reform – ressurscenter for menn | 2015

Reform – Resource Centre For Men
Annual Report 2015

reform

Innholds- fortegnelse

Forord.....	4
1. INNLEDNING.....	6
Formålsparagraf og overordnede oppgaver	6
Finansiering.....	6
Tredelt innsats.....	6
Strategi- og handlingsplan.....	6
2. ROLLEN SOM NASJONALT LIKESTILLINGSENTER	8
3. LAVTERSKELARBEID	12
Mannstelefonen.....	12
Juridisk hjelpetelefon	13
Terapeutiske samtaler.....	13
4. MENN SOM FEDRE.....	14
Aktivt farskap.no	14
Fathers and Employers in Action (Slovenia)	14
Samlivskurs for fedre	14
5. VOLDS- OG OVERGREPSFOREBYGGING	16
Stopp kjærestevolden	18
Stopp vold mot kvinner-alliansen (Rød knapp-aksjonen).....	19
Men against Violence (Tsjekkia)	19
Dating Violence (Bulgaria).....	19
Familieforberedende kurs.....	21
Brosjyre om menn utsatt for vold	21
Nordisk ekspertkonferanse om kjærestevold.....	21
6. ARBEID MED MENN MED INNVANDRERBAKGRUNN.....	22
Innvandrerungdom og kjærestevold i bydel Stovner	24
7. MENN, HELSE OG SEKSUALITET.....	26
Utvikling av et lærings- og mestringstilbud for menn.....	27
Mannens helseuke 2015	27
Kast (Kjøp Av Seksuelle Tjenester).....	27
8. GUTTERS OPPVEKST OG SOSIALISERING	28
Genustest.no: Test en billedboks kjønnsinnhold.....	30
Mannsdagen 2015: Gutter og kroppspress.....	30
Kartlegging av lovende nordiske likestillingspraksiser i barnehage og skole.....	30
Nordisk e-læring om kjønn og utdanning	30
9. OPPLYSNINGSARBEID.....	32
Nett, sosiale medier og medieoppslag.....	32
10. REPRESENTASJON OG SAMARBEID	36
11. STYRETS VURDERING AV VIRKSOMHETEN	38
ANSATTE 2015	43



Foreord

I Norge har vi kommet langt i å oppnå likestilling mellom kjønnene. Det er imidlertid fortsatt utfordringer. Noen av disse omfatter gutter og menn.

Dette tar *Reform – ressursenter for menn* fatt i.

Likestillingssenteret Reform er landets eneste ressurs- og kompetansemiljø som bare arbeider med likestilling i et mannsperspektiv.

Som en partipolitisk uavhengig stiftelse er vi et kritisk korrektiv, samtidig som vi spiller på lag med myndighetene.

Reforms posisjon gjør oss også viktig som en brobygger, både nasjonalt og internasjonalt. Vi er en motvekt til den tradisjonelle kjønnskampen.

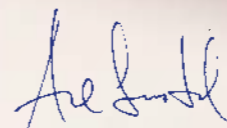
Vi ønsker også å være en døråpner for å se likestillings- og diskrimineringskampen i sammenheng, og vi anerkjenner at det finnes flere grunnlag for diskriminering og ulikestilling enn kjønn. Slik er vi også en naturlig

allianseskaper og -partner for mange av sivilsamfunnets organisasjoner.

Reform er et lite, men engasjert kunnskapsmiljø som oppnår mye.

Årsberetningen viser bredden i Reforms virksomhet i 2015, både i arbeidet gjort av våre dyktige ansatte og av våre engasjerte frivillige.

Oslo, mai 2016



Are Saastad
daglig leder

Reform er til
formannen i gata.
Som partipolitisk
uavhengig stiftelse
er vi et kritisk
korrektiv til
myndighetene.

Foreword

The gender equality centre Reform is Norway's only resource centre working primarily with a male perspective on gender equality.

Our unique position enables us to build bridges, both nationally and internationally. We wish to be a door opener for contextualizing gender equality and anti-discrimination efforts, and we acknowledge that there are other grounds for discrimination and inequality besides gender. In this way, we are a natural alliance partner for many organizations in civil society. Our annual report for 2015 shows the diversity and breadth of our current work, both the work done by our employees and by our dedicated volunteers.

1. Innledning

1. Introduction

Reform's mandate states that: "Reform is organized as a politically independent foundation. The purpose of the foundation is, starting from the belief that men and women are inherently equal, to work for gender equality and against discrimination on the basis of gender, as well as to render visible men as a gender in society."

Reform receives core funding from the Ministry of Children and Equality, distributed through the Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs (Bufdir). A large part of our operation is project-based and funded by public and private institutions. Reform works on three different levels, combining knowledge gained from direct contact with men (through our support services) with projects relating to the situation of men and boys, and translating this knowledge into political and social advocacy. This combined knowledge springing from research, experience, and dialogue makes Reform a unique actor in the field of gender equality.

FORMÅLSPARAGRAF OG OVERORDNETE OPPGAVER

Reforms formålsparagraf er vedtekstfestet i stiftelsesmøte 30. januar 2002: «Reform er organisert som en politisk uavhengig stiftelse. Stiftelsens formål er, med utgangspunkt i at menn og kvinner er likeverdige, å jobbe for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt synliggjøre menn som kjønn i samfunnet.»

Våre oppgaver kan overordnet sies å være å samle, produsere og formidle sentral kunnskap om menn, menns livssituasjoner og likestilling, å påvirke beslutningsprosesser som berører menn og likestilling, å samarbeide nasjonalt og internasjonalt om synliggjøring av menns posisjoner i likestillingsfeltet og å kvalitetsutvikle og arbeide for en spredning av lavterskeltilbud til menn.

FINANSIERING

Reform drives med grunnfinansiering over budsjettet til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), formidlet via Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Store deler av driften er prosjektbasert, med finansiering både fra offentlige og private tilskuddsytere.

Den offentlige støtten til stiftelsen er begrunnet i at norske myndigheter anerkjenner behovet for en aktør med hovedoppgaven å integrere gutter og menn i likestillingsarbeidet - som partnere, medspillere og også som ansvarlige parter med selvstendige likestillingsbehov.

TREDELT INNSATS

Reform har spesialkompetanse på feltet gutter, menn og likestilling.

Reform arbeider tredelt, ved å forene kunnskap fra direkte kontakt med menn (gjennom hjelpetilbud) med prosjekter (finansiert gjennom ulike prosjektsamarbeid) og rollen som samfunnsaktør og faglig pådriver. Den spesielle kombinasjonen av kunnskap fra forskning, erfaring og direkte dialog med menn gjør Reform til en unik aktør i likestillingsfeltet, både nasjonalt og internasjonalt.

STRATEGI- OG HANDLINGSPLAN

I styrets strategiplan for 2015 til 2017 er det vedtatt at Reform skal ha disse kjerneverkene:

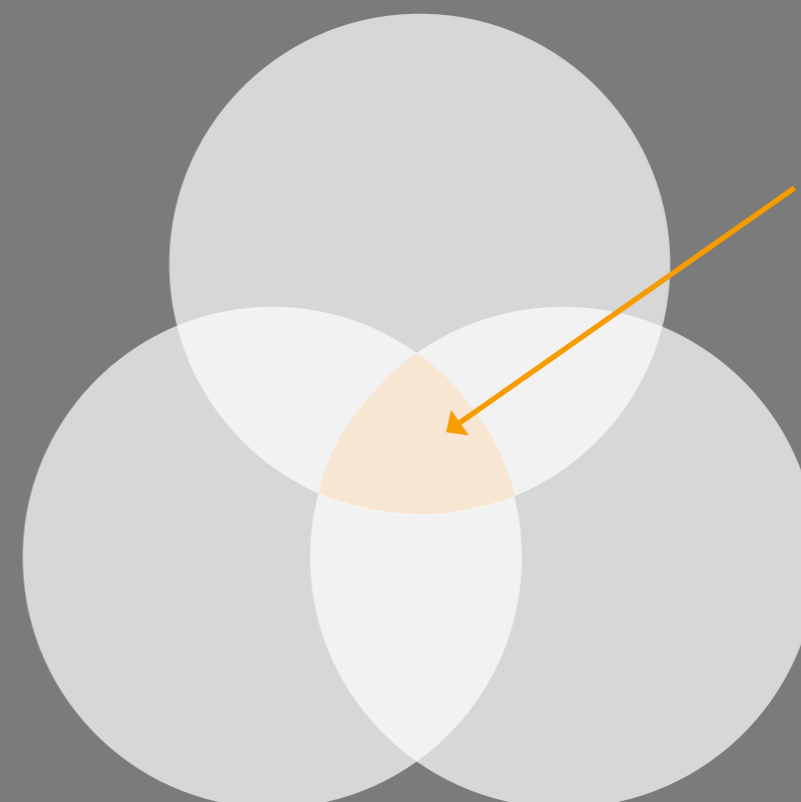
- Ivareta menn i likestillingsarbeidet
- Være en synlig aktør for likestilling i et mannsperspektiv
- Være en aktiv formidler av praksis- og forskningsbasert kunnskap
- Videreføre frivilligheten knyttet til Mannstelefonen og juridisk hjelpe telefon

Kjerneverkene er i 2015 konkretisert til disse oppgavene i det daglige:

- Å bedre gutters oppvekstvilkår og utdanning
- Å fremme oppmerksomhet om menns helse
- Å motvirke det kjønnsdelte arbeidsmarkedet
- Å motarbeide vold i nære relasjoner
- Å arbeide med utfordringene til menn med innvandrerbakgrunn
- Å innhente og dele kunnskap om samlivsbrudd og barnefordeling
- Å fremme menns rolle som fedre i samfunnet

Det gis i tillegg føringer gjennom Bufdirs årlige tildelingsbrev knyttet til den statlige grunnbevilgningen. Reforms drift organiseres rundt årlige og dynamiske handlingsplaner.

Pådriver for menn og likestilling



Reform forener tre arbeidsområder. Dette gir oss en unik posisjon i det norske samfunnet.

Hjelpe gutter og menn

Utvikle kunnskap om gutter og menn

2. Rollen som nasjonalt likestillings- senter

I kraft av å være ett av landets fire likestillings-sentre, har Reform en nasjonal oppgave. Som landets eneste ressursmiljø for arbeid med likestilling i et mannspektiv blir Reform også aktivt brukt av enkeltpersoner, organisasjoner og av myndighetene.



I mars deltok Reform i den offisielle norske delegasjonen til FNs årlige konferanse om kvinners rettigheter og likestilling i New York.

Reform inntar en aktiv og kontinuerlig rolle som kunnskapsleverandør; overfor det offentlige tjenesteapparatet, utdanningssektoren, akademien, embetsverk og det politiske nivået, og også overfor sivilsamfunn og arbeidsliv.

Gjennom egne arrangementer, deltakelse i konferanser i inn- og utland og som medieaktør har Reform løftet fram betydningen av et mannspektiv i hele 2015.

Blant mye annet har Reform avholdt halvdagsseminaret *Store gutter gråter ikke*, om menn, helse og likestilling på Arbeidslivssenteret i Vestfolds IA-festival. Vi har delt erfaringer fra vårt kjærestevoldarbeid på en konferanse arrangert av LUNAR i samarbeid med Senter for likestilling ved Universitetet i Agder, vi har innledet om menn, mannsroller og selvhjelp for Selvhjelp Norge i Bergen og vi har sittet i debattpanelet på møtet med tittelen *Pretty Boys Don't Rape* i regi av Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom.

Reform har også gitt innspill til og vært i dialog med en rekke organisasjoner og offentlige virksomheter om hvordan trekke gutter og menn sterkere med i likestillingsarbeidet.

Vi har blant annet holdt innlegget *Også kvinner slår* på Protestfestivalen i Kristiansand, vi har innledet om Reforms arbeid for LOs familie- og likestillingspolitiske utvalg, vi har deltatt i politikerdebatt om seksuell trakassering og diskriminering på skolen under Arendalsuka og vi har holdt foredrag om maskulinitet og farskap for studentene på Senter for tverrfaglig kjønnsforskning ved Universitetet i Oslo.

Vi har deltatt på innspillmøter om regjeringens likestillingsmelding, om stortingsmeldingen om tvangsekteskap, om opptrappingsplanen om vold og overgrep mot barn og om den nye handlingsplanen for LHBTI. Vi har, sammen med en rekke andre organisasjoner, bidratt til å reise debatt om regjeringens arbeid med en ny

2. Our Role as a National Centre for Gender Equality

As one of Norway's four centres for gender equality, Reform has a national mandate. Reform is the country's only resource centre for work on gender equality with a male perspective, and is actively consulted by individuals, organizations and the government.

Throughout 2015, we have lifted the importance of a male perspective through own events, participation at national and international conferences, and by being a voice in the media. We have been visited and consulted by Norwegian and international delegations, and we have provided input and comments to government white papers, action plans, and proposed legislation.

I økende grad er det nødvendig å se det nasjonale arbeidet for likestilling mellom kjønnene i et internasjonalt perspektiv. Vi opplever stadig besøk av utenlandske interessenter i menn og likestilling.



likestillings- og diskrimineringslov. Vi har levert høringsvar på regjeringens forslag til endringer i barneloven og på utkast til Norges niende rapport til FNs kvinnekommisjonskomité.

I økende grad er det nødvendig å se det nasjonale arbeidet for likestilling mellom kjønnene i et internasjonalt perspektiv. Reform er et knutepunkt og bidrar til en internasjonal erfaringsutveksling til nordiske, europeiske og internasjonale aktører som arbeider med menn for likestilling mellom kjønnene. Vi opplever stadig besøk av utenlandske interessenter i menn og likestilling.

Blant dem som har besøkt oss i 2015 er en delegasjon fra Polens likestillingsdepartement, som ønsket å vite mer om vårt arbeid med farskap. Besøkt oss har også vår tsjekkiske samarbeidsorganisasjon League of Open Men, som ønsket å få vite mer om Reforms voldsforebyggende arbeid, en delegasjon fra Estland som ønsket inspirasjon til arbeidet med en bedre balanse mellom arbeid og familien og en delegasjon fra den danske Socialstyrelsen som ønsket å lære fra Reforms erfaringer med voldsutsatte menn.

I mars deltok Reform i den offisielle norske delegasjonen til FNs årlige konferanse om kvinners rettigheter og likestilling i New York (CSW). I møter med internasjonale aktører og i den norske delegasjonen løftet Reform aktivt behovet for involvering av menn i likestillingen – et perspektiv som ofte underkommuniseres, også i Norge.

I samarbeid med norske myndigheter har Reform bidratt med norske erfaringer med å trekke menn med i likestillingsarbeidet på flere norske og internasjonale konferanser.

I juni holdt vi foredrag om menn som rollemodeller i kampen mot vold mot kvinner på en stor konferanse i Tallinn i forbindelse med det norsk-estiske programmet mot vold i nære relasjoner.

I juni deltok vi også på *The 9th European Feminist Research Conference* i

Rovaniemi, Finland. I oktober holdt vi foredrag om menn i barnehager med tittelen *From a handful to 11 000 men. What's next?* på konferansen *Boys and girls in no man's land* i Asker.

Vi har deltatt på en lang rekke konferanser og seminarer i inn- og utland for dels å skaffe oss mer kunnskap, dels å påvirke for et sterkere fokus på gutter og menns situasjon. Vi deltok blant annet på evalueringsseminaret *Har krisesentertilbudet utviklet seg i tråd med lovens krav* og har loven virket etter sin hensikt, om evaluering krisesentertilbudet i regi av Bufdir i februar, vi deltok på debattmøtet *Finst det egentlig god blå(blå) likestillingspolitikk?* Eller vil dette for alltid vere ei kampsak som tilhører venstresida? arrangert av Rettspolitisk forening i november og vi deltok i samme måned både på Skeiv Lunsj på LHBT-senteret om intersex og på Statens seniorråds debattmøte om aldersdiskriminering.

For å være faglig oppdatert om likestilling og aktuelle temaer knyttet til vårt løpende arbeid, deltar Reforms ansatte på relevante utdanninger og på kvalifiserende kurs og foredrag. To av våre ansatte deltok i høst på Modum Bad sitt PREP-kurs for samlivsterapeuter. PREP-kurset har et forebyggende perspektiv, og blir benyttet i vårt arbeid med samlivskurs for fedre (se også Kapittel 4).

Høstsemesteret 2015 deltok også en av våre seniorrådgivere på den nyopprettede videreutdanningen om vold i nære relasjoner ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold, en utdanning som avsluttes i vårsemesteret 2016. Vår deltakelse her vil også gi Reform grunnlag for en faglig vurdering av videreutdanningens kvalitet og innhold - ikke minst når det gjelder ivaretagelsen av et manns-perspektiv - som vil bli spilt inn til evalueringen av første studieår.

Se også Kapittel 9, *Opplysningsarbeid* og kapittel 9, *Representasjon og samarbeid*

3. Lavterskel- arbeid

Reform har en rekke lavterskeltilbud til menn som har behov for hjelp. En del av våre lavterskeltilbud er drevet av frivillige, mens andre er prosjektorganisert eller drevet som del av Reforms ordinære virksomhet utført av de ansatte. Tilbudene krever ikke henvisning, og de fleste er gratis. Der det tas egenandel er denne av symbolsk størrelse.

3. Low-Threshold Services

Reform offers several low-threshold services for men who needs support and help, and received more than 2000 inquiries in 2015.

In addition to helping many men directly, our support services connect to Reform's knowledge- and advocacy work. Through encounters with men's lived realities, we gain a unique experience base from which we can discern needs and thereby develop gender equity policy and new projects.

- *The Men's Help Line (Mon-Fri 17-20) - a free help line run by Reform's 25 volunteers. In 2015, we answered several hundred calls from men, →*

Ved siden av å hjelpe mange menn direkte, har våre lavterskeltilbud tett sammenheng med Reforms kunnskaps-, utviklings- og påvirkningsarbeid. Det konkrete møtet med menns virkelighet gir oss en unik og stadig oppdatert erfaringsbase som benyttes til å avdekke mangler og behov, og derigjennom utvikle likestillingspolitikk og stadig nye prosjekter.

I 2015 mottok vi til sammen over 2000 henvendelser til Reform.

Se også tiltakene *Samlivskurs for fedre* under kapittel 3, *Familieforberedende kurs* under kapittel 4 og *Kast 2 (Kjøp av seksuelle tjenester)* under kapittel 6.

MANNSTELEFONEN

Mannstelefonen har vært et kontinuer-

lig tilbud siden den ble etablert i 1980, og er en fast del av Reforms virksomhet. Formålet er å sikre et landsdekkende, gratis og synlig telefontilbud til menn i form av rådgivning i akutte kriser. Telefonen er betjent alle hverdager mellom 17 og 20.

Mannstelefonens aktive frivillige besvarte i 2015 mange hundre henvendelser fra menn med mange ulike problemstillinger. Temaene de som ringer inn ofte er opptatt av er samliv, samværsrett med barn, psykiske vansker, ensomhet, vold, sinnemestring og seksualitet.

De frivillige ved Mannstelefonen har kompetanse til å arbeide innenfor et mannsperspektiv, og har god kunnskap og erfaring med å snakke med mennesker som befinner seg i vanskelige

Mannstelefonens frivillige mottar samtaler om blant annet samliv, samvær, ensomhet, vold og seksualitet.



livssituasjoner. Det arbeides stadig med rekruttering av nye frivillige, og det gis et grundig opplæringstilbud til alle nye telefonvakter. I 2015 opplevde vi å få flere nye frivillige gjennom annonsering på Frivillighetsportalen.

JURIDISK HJELPETELEFON

Juridisk rådgivningstelefon betjenes av en erfaren advokat på frivillig basis, og har vært i drift gjennom hele året. Telefonen er betjent mandag til torsdag fra 19 til 21.

De fleste som ringer telefonen søker råd om samværsrett, barnefordeling og besøksforbud. Andre temaer er vold, farskap, barnevernssaker og oppholdstillatelse. Menn som henvender seg om problemstillinger som ikke faller under kategoriene telefonen dekker,

gis råd om andre steder å henvende seg.

TERAPEUTISKE SAMTALER

Reform gir et begrenset tilbud om individuell oppfølging av menn som har behov for dette. Samtaleterapi gis av en erfaren terapeut på timebasis, og av en frivillig veileder i terapeutisk utdanning. Vi prioriterer å gi disse samtaletilbudene særlig til menn med barn, menn som har problemer med samliv og samvær samt til volds- og overgrepssatte.

I 2015 mottok ca 20 menn tilbud om individuelle terapeutiske samtaler i Reform.

relating to diverse issues such as intimate partnerships, child visitation, mental health problems, loneliness, violence, anger management, and sexuality.

- *Free legal advice line for men - operated on a volunteer basis by an experienced lawyer (Mon-Thurs 19-21).*
- *Individual counseling. Reform offers a limited counselling service, given by an experienced therapist and a qualified volunteer. Client issues often concern intimate partnership, child visitation, and experiences of violence and abuse. In 2015, we were able to provide around 20 men with individual therapeutic sessions.*

Fedrekvoten har medført en likestillingspolitisk revolusjon i Norge siden innføringen i 1993.

4. Menn som fedre

De siste 20 årene har norske menn inntatt rollen som aktive, deltakende og omsorgsfulle fedre. Den særnorske oppfinnelsen fedrekvoten har hatt avgjørende betydning for dette. «Pappapermens» betydning er lett målbar. I takt med utvidelsen av ordningen siden den ble innført i 1993, har også menn tatt sitt ansvar som fedre, stikk i strid med advarsler om at menn ville bruke tiden på elgjakt og moro.

Det er sterkt bekymringsfullt at NAVs tall i 2015 viste at fedrenes permisjonsuttak gikk ned for første gang siden kvotens innføring. Det er all grunn til å anta at nedgangen henger tett sammen med reduksjonen i fedrekvoten fra 14 til 10 uker i 2014.

Reform vil fortsette å arbeide for menns aktive rolle som fedre i det norske samfunnet også i 2016.

AKTIVTFARSKAP.NO

I 2015 fikk Reform støtte fra Bufdir til å etablere og lansere en nettside for menn som skal ut i eller er i foreldrepermisjon. Hensikten med nettsiden er både å fremme betydningen av et aktivt farskap, både for fedrene og for barna, og å informere om rettigheter knyttet til permisjonsordningen. I tillegg skal siden være et sted der det samles gode erfaringer og eksempler på farskaps-historier.

Siden gir menn som fedre gode verktøy for aktivt og deltakende farskap, og til å være gode foreldre – også etter eventuelle senere samlivsbrudd. Vi har tro på at nettsiden vil dekke et behov, og at den vil kunne nå fram til grupper av unge fedre man ikke hører fra i media og i annen offentlig sammenheng.

Nettsiden lanseres i januar 2016.

FATHERS AND EMPLOYERS IN ACTION (SLOVENIA)

I 2014 ble Slovenske Mirovni Institut (Peace Institute) i Ljubljana innvilget midler til et toårig prosjekt fra Norway Grants (EØS-midlene), der Reform deltar som partner.

Fathers and Employers in Action har som mål å få arbeidsgivere i Slovenia til å utarbeide tiltak for en bedret balanse mellom arbeid og hjem, og slik bidra til å styrke særlig unge menns rolle som fedre.

I 2015 har Reform bidratt i prosjektet med rådgivning og formidling. I juni

var en større slovensk delegasjon på studiebesøk til Norge, med Reform som vertskap. Reform har også levert bidrag til en håndbok for slovenske arbeidsgivere om hvordan legge til rette for en bedre arbeid-familiebalanse, og vi har skaffet til veie gode norske eksempler på det samme til bruk i Slovenia. Prosjektet avsluttes i 2016.

SAMLIVSKURS FOR FEDRE

Bufdir tildelte Reform midler til et eget samlivskurs for fedre i 2015. Oppgaven besto i å utvikle et opplegg for et slikt kurs, og å gjennomføre og evaluere en kurspilot.

Det er mange grunner til å sette menn i stand til å arbeide for å unngå å komme i en situasjon med samlivsbrudd. Menn synes generelt å takle samlivsbrudd dårligere enn kvinner, har ofte et mindre nettverk, færre fortrolige venner og er dårligere trent på å ta vare på seg selv. Tap av kontakt med barn er den viktigste kilden til psykiske, fysiske og sosiale problemer. Vi vet også at tap av en tilstedeværende far er en stor belastning for barns oppvekstvilkår. Det er derfor av stor betydning å forebygge samlivsbrudd.

Kursopplegg for samlivskurset ble basert på Reformers kompetanse og erfaring med fedre og menns kjønns-spesifikke behov og erfaringer. Samlivskurset hadde et klart forebyggende fokus, henvendt til fedre i et parforhold. Hensikten var å styrke foreldrenes relasjon før problemene ble for store, for slik å være med på og skape en trygg og stabil oppvekst for barn.

Samlivskurset ble avholdt over fem mandagskvelder i november og desember 2015. Kurspiloten oppsummeres til å ha gitt en rekke svar.

Reform ønsker å videreutvikle erfaringene fra samlivskurset i 2016, og vi vil også publisere våre erfaringer fra arbeidet i en tidsskriftartikkel.

4. Men as Fathers

Over the last 20 years, Norwegian men have increasingly taken on the role as active, engaged and caring fathers. This is not least due to the Norwegian policy initiative of "father's quota." Reform is concerned that the 2014 reduction of the father's quota from 14 to 10 weeks will have negative impact. In 2015, Norwegian fathers' use of paternity leave decreased for the first time since the father's quota was introduced in 1993.

Reform works to facilitate active fatherhood in a number of ways, and our 2015 projects included:

- *Aktivtfarskap.no - a website for men who are taking paternity leave or planning to do so.*
- *Fathers and Employers in Action (Slovenia) - a partnering project with the Slovenian Mirovni Institute (Peace Institute) that aims to incite Slovenian employers to develop measures to improve work-life balance and thereby strengthen the role of fathers.*
- *Relationship education course for fathers - a unique pilot project in the form of a relationship education course for fathers only. The idea for the course stemmed from the knowledge that men are more reluctant than women to participate in traditional couple relationship education courses, yet might struggle significantly after separation or divorce.*

Vold i nære
relasjoner
rammer både
kvinner og menn.

5. Volds- og overgrepss- forebygging

Vold og overgrep i nære relasjoner er et betydelig likestillingsproblem, både i Norge og internasjonalt. Det er derfor naturlig at Reform har et aktivt og pågående arbeid på dette feltet, med mål om å forebygge og redusere vold i nære relasjoner.

Stopp kjærestevolden er Reforms undervisningsopplegg for ungdom om voldsfrie kjæresteforhold og gode seksuelle relasjoner.

STOPP KJÆRESTEVOLDEN!



Reform deltar aktivt i Stopp vold mot kvinner-alliansen. Her fra en av årets utdelingsaksjoner for alliansens symbol – den røde knappen.

5. Violence Prevention

Violence in intimate relationships is a major gender equality problem, both in Norway and internationally. It is critical that men take responsibility for men's violence against women, and Reform participates actively in this effort. At the same time, we also act as an ambassador for men who are subjected to domestic sexual violence, as their experience of abuse is often silenced. →

For oss er det viktig å se menn både som voldsutøvere og som voldsutsatte. Det er helt vesentlig at menn tar ansvar for menns vold mot kvinner, og Reform prioriterer derfor å være til stede på vegne av menn i dette arbeidet. Dette står ikke i motsetning til at vi også ønsker å være en aktiv ambassadør for menn som volds- og overgrepssatte – et område det fortsatt er knyttet særlig mye tabu til.

STOPP KJÆRESTEVOLDEN

Stopp kjærestevolden ble etablert som et nytt prosjekt i regi av Reform i 2014, med støtte fra Justis- og beredskapsdepartementets tilskuddsmidler mot vold i nære relasjoner. I 2015 ga departementet Reform tilskudd til å videreføre tiltaket.

Stopp kjærestevolden er et undervisningsopplegg for konfirmanter, der det å forebygge og bekjempe vold i parforhold mellom ungdom står i fokus. Vi vet at vold er et betydelig samfunnsproblem, og at yngre voksne er mest utsatt.

Stopp kjærestevolden har i hovedsak møtt ungdom via konfirmasjonsundervisningen i Den norske kirke. Prosjektet har vist at dette er en ideell arena for å bevisstgjøre ungdom. Det store flertallet ungdom konfirmerer

seg, og 15-årsalderen er en velegnet tid for å forebygge vold og voldtekt gjennom kunnskap og refleksjon rundt temaet.

I løpet av 2015 har vi gjennomført undervisningsopplegget i *Stopp kjærestevolden* for over 2000 ungdommer i Norge. Vi har fortløpende justert og videreutviklet undervisningen på bakgrunn av konfirmantenes og trosopplærernes tilbakemeldinger. I løpet av året har vi også spredt kunnskapen vi har opparbeidet oss på feltet gjennom deltakelse på flere konferanser, via kontakt med det offentlige tjenesteapparatet og gjennom media.

Det er også blitt designet en undervisningsmodul til trosopplærere i Den norske kirke, der målet er at metodikken kan tas i bruk i bred skala innenfor kirken, og slik gi en varig effekt.

Prosjektet har benyttet seg av en faglig bredt sammensatt referansegruppe, som har gitt oss en viktige faglig arena i arbeidet med evaluering og videreutvikling av undervisningsopplegget og undervisningsmodulen til trosopplærere.

Reform ønsker å videreføre og spre undervisningsopplegget i *Stopp kjærestevolden* i 2016.

STOPP VOLD MOT KVINNER-ALLIANSEN (RØD KNAPP-AKSJONEN)

Reform har vært med i Stopp vold mot kvinner-alliansen siden starten i 2012. Organisasjoner fra ganske ulike deler av samfunnet står sammen om å få det viktige spørsmålet om vold mot kvinner høyere på dagsordenen i Norge. Ved siden av Reform består alliansen av Den norske kirke, Islamsk råd Norge, Norske kvinners sanitetsforening, Virke, Juridisk rådgiving for kvinner (Jurk) og Krisesentersekretariatet.

Alliansens symbol, den røde knappen, har fått stor oppmerksomhet og er etter hvert blitt fast «påkledning» for svært mange – inkludert statsministeren og regjeringens medlemmer. Knappen er distribuert via de deltakende organisasjonene, og den har vært delt ut i tusenvis på aksjoner i Oslo sentrum.

I september møtte alliansens ledere likestillingsminister Solveig Horne til drøftinger om hvordan temaet vold mot kvinner og vold i nære relasjoner kan heves på den politiske dagsordenen. På FNs dag for bekjempelse av vold mot kvinner 25. november ble det arrangert en større konferanse i Litteraturhuset i Oslo, med tema vold og likestilling.

Reform har deltatt aktivt på alle aksjonens møter og arrangementer, samt på alle utdelingsaksjoner av Rød Knapp. Alliansen har mottatt betydelig aktivitetstøtte fra Justis- og beredskapsdepartementets tilskuddsmidler mot vold i nære relasjoner.

Kampanjen videreføres i 2015.

MEN AGAINST VIOLENCE (TSJEKKIA)

Prosjektet *Men against Violence* startet høsten 2014. Reform deltar som partner med organisasjonen League of Open Men (LOM). Vår oppgave har vært å lære opp en gruppe på 20 tsjekkiske terapeuter i Reforms sinnemestringsmetodikk. I løpet av prosjektet har deltakerne tilegnet seg detaljert kunnskap om hvordan menn med et sinnemestringsproblem kan lære å takle sitt usunne sinne. Etter å ha ledet tre workshops i Praha i 2014 og 2015, er de tsjekkiske terapeutene blitt fulgt opp faglig i månedlige veiledninger via Skype.

Prosjektet har vært finansiert av EØS-midler (Norway Grants) og ble avsluttet i juni.

DATING VIOLENCE (BULGARIA)

Organisasjonen GERT – Gender Education, Research and Technologies, har med støtte fra Norway Grants

- *Stop the Dating Violence – an educational workshop for youth run since 2014. In 2015, we held workshops for more than 2000 youth in different parts of Norway.*
- *Stop Violence against Women (The Red Button Campaign) – an alliance of seven organizations working to raise awareness on violence against women.*
- *Men against Violence (Czech Republic) – partner project with League of Open Men (LOM). From the fall of 2014 to spring 2015, Reform trained and mentored 20 Czech therapists in Reform's anger management method for men struggling with unhealthy anger issues.*
- *Dating Violence (Bulgaria) – partner project with Gender Education, Research and Technologies (GERT). In November 2015, Reform trained 40 Bulgarian boys age 16-18 in delivering peer-education on youth's dating violence to their fellow youth. →*

Reform har deltatt i opplæring av ungdom i Bulgaria mellom 16 og 18 år. Her fra Veliko Tarnovo.



Foto: Daniel Paul Getz

(norske EØS-midler) hatt Reform som partner i et kjærestevold-prosjekt i Bulgaria. Prosjektet bærer tittelen *Dating violence – the uncovered face of adolescent's human rights violation* og baserer seg på en undersøkelse GERT har foretatt i Bulgaria, i tillegg til Reforms erfaringer fra arbeidet med kjærestevold i Norge. Mange av funnene i den bulgarske undersøkelsen er i stor grad sammenfallende med norske erfaringer.

I november avholdt Reform workshop i den bulgarske byen Veliko Tarnovo for 40 unge gutter mellom 16 og 18 år. Workshopen viste mye sammenfall mellom ungdoms situasjon i Bulgaria og erfaringene fra møter med ungdom i Norge. Målet med prosjektet er at disse guttene skal tilbake til skolene de representerer og holde et 45 minutters innlegg i klassens time om temaet kjærestevold, og slik selv fungere som forbilder i egne miljøer.

Prosjektet avsluttes med en konferanse i Sofia i 2016.

FAMILIEFORBEREDENDE KURS

Reforms foreldreforberedende kurs heter *Bryt voldsarven*. Det henter sin metodikk fra organisasjonen Alternativ til vold, og går over tre ettermiddager – til sammen 12 timer. I 2015 avholdt vi ett slikt kurs, med støtte fra Bufdirs tilskuddsmidler til bekjempelse av vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner. Målgruppen for kurset er yngre voksne, og gjerne også disses partnere, som i egen barndom har opplevd utrygghet eller redsel forårsaket av far eller mor. Kurset er også for dem som er på vei til å bli foreldre eller har små barn, og de som har et ønske om å forhindre voldsbruk og utrygghet i eget foreldreskap.

I tillegg til å ha gjennomført ett kurs for foreldre i 2015, har vi arbeidet med informasjon om tilbudet til familievernkontorene i Oslo og Akershus. Vi har erfart at det er utfordrende å nå ut til

familier som trenger dette tilbudet. Ytterligere ett kurs avholdes i begynnelsen av 2016.

BROSJYRE OM MENN UTSATT FOR VOLD

I 2015 fikk Reform tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet til å utarbeide en faktabasert informasjonsbrosjyre om menn utsatt for vold og overgrep. Brosjyren vil bli trykket i et stort opplag og spredt til hjelpeapparatet og helsevesenet. Hensikten er å gjøre det enklere for voldsutsatte menn å oppsøke hjelp. Brosjyren erstatter en brosjyre Reform utarbeidet i 2011, og knyttes til vårt øvrige informasjonsarbeid rettet mot menn som er volds- og overgrep utsatt. Brosjyren vil være ferdig våren 2016.

NORDISK EKSPERTKONFERANSE OM KJÆRESTEVOLD

NIKK - Nordisk information för kunskap om kön (Nordisk Ministerråd), tildelte i 2015 Reform midler til å avholde en ekspertkonferansen *Ungdoms kjærestevold i Norden*, som går av stabelen i april 2016. Prosjektet er et samarbeid mellom Reform og de nordiske partnerne Män För Jämställdhet (Sverige), Profeministimiehet (Finland) og Nordic MenEngage.

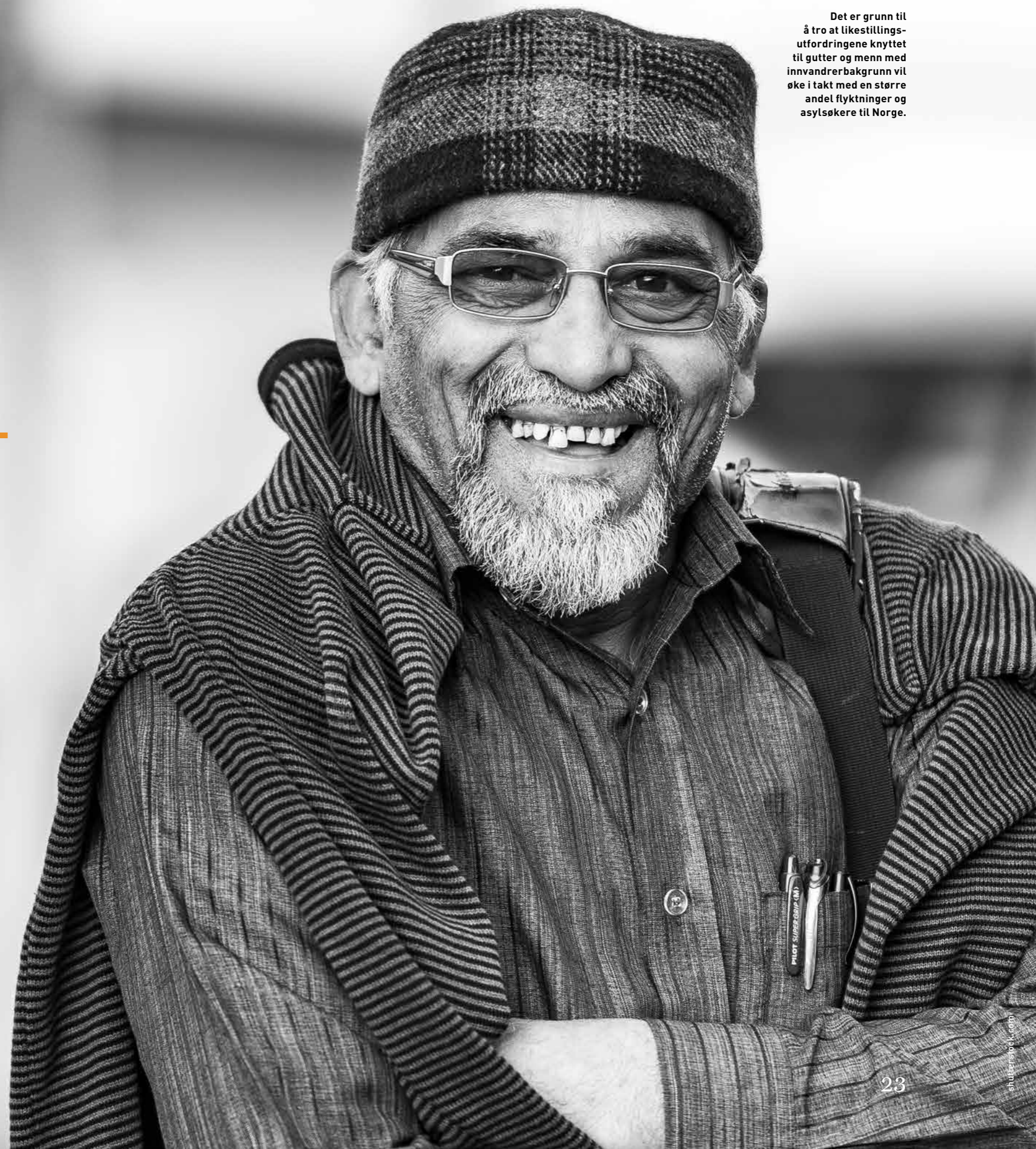
På konferansen vil det bli samlet eksperter fra Sverige, Danmark, Finland, Island og Norge som jobber med ungdom, likestilling og voldsforebygging. Konferansens oppgave vil være å kartlegge hvor arbeidet med kjærestevold står i de ulike landene, og hva som anses som gode eksempler på effektivt og godt arbeid med temaet. Det vil bli utarbeidet anbefalinger til det videre arbeid mot ungdoms kjærestevold i Norden.

- *Parenting Preparation Course – a “break the cycle of violence” course for parents or soon-to-be parents who have childhood experience with violence or an unsafe home environment.*
- *Men Subjected to Violence – an information pamphlet for the health services and public services about men's exposure to and experience of domestic violence.*
- *Nordic Expert Conference on Dating Violence among Youth – collaboration project with Men for Gender Equality (Sweden), Profeminist Men (Finland) and Nordic Men-Engage.*

6. Arbeid med menn med innvandrer- bakgrunn

Menn med ikke-norsk bakgrunn blir ofte glemte i likestillingsdebatten i Norge. Blir de husket er det ikke sjelden fordi de stilles til ansvar for innvandrerkvinneres undertrykte situasjon. Reform ser det som en viktig oppgave å belyse hvilke likestillingsutfordringer menn med innvandrerbakgrunn selv har.

Det er grunn til å tro at likestillingsutfordringene knyttet til gutter og menn med innvandrerbakgrunn vil øke i takt med en større andel flyktninger og asylsøkere til Norge.





I 2015 har vi hatt møter med flere organisasjoner på innvandrerfeltet, deriblant Rahma konfliktråd og Enhet for mangfold og integrering i Oslo kommune. Vi er også opptatt i IMDIs nettverk på Østlandet for arbeid mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensninger av unges frihet.

Det er grunn til å tro at likestillingsutfordringene knyttet til gutter og menn med innvandrerbakgrunn vil øke i takt med en større andel flyktninger og asylsøkere i Norge.

INNVANDRERUNGDOM OG KJÆRESTEVOLD I BYDEL STOVNER

Med støtte fra Politidirektoratets tiltaksmidler for kriminalitetsforebygging, gjennomførte Reform i 2015 et dialog- og undervisningsprosjekt for innvandrerungdom i bydel Stovner i Oslo, basert på metodikken i Stopp kjærestevolden (se også Kapittel 5).

Vi har gjennomført undervisningsopplegget for barn og unge ved møteplassen ved Stovner bibliotek, for Forum Teaters ungdomsgruppe ved Stovner Frivillighetssentral og for tre klasser på ungdomsskoletrinnet på Granstangen ungdomsskole.

Erfaringene fra møtene med ungdommene var at temaene engasjerte. Ungdommene fortalte at dette handlet om «deres hverdag» og at få eller ingen voksne tidligere hadde pratet med dem om temaene. Flere lærere rapporterte også om engasjement blant elevene i etterkant av undervisningen.

I løpet av året har vi spredt kunnskapen vi har opparbeidet oss på feltet gjennom deltakelse på flere konferanser, via kontakt med det offentlige tjenesteapparatet og gjennom media.

Reform ønsker å videreføre dette tiltaket i flere av Oslos østlige bydeler i 2016.

6. Men with Immigrant Background

Ethnic minority men are often forgotten in Norwegian gender equality debates, unless framed as a challenge to the gender equality of women from ethnic minorities. Reform thinks it important to highlight that men with immigrant background also have gender equity challenges of their own.

• *Immigrant Youth and Dating Violence – an educational workshop and dialogue with youth in the city district of Stovner.*



7. Menn, helse og seksualitet

Menns helse er langt på vei et ikke-tema i offentligheten. Det er ingen fysiologiske grunner til at menn lever kortere enn kvinner. Likevel er denne forskjellen relativt stabil på rundt 4 år i Norge. Reform er opptatt av at helse skal gjelde alle, og at kjønnsforskjeller må motvirkes. Etter vårt syn representerer menns helse en stor likestillingsutfordring.

Menns helseutfordringer blir ofte oversett. Ideer om mannlighet og maskulinitet påvirker til å se på sykdom som uttrykk for svakhet.

UTVIKLING AV ET LÆRINGS- OG MESTRINGSTILBUD FOR MENN

Det ExtraStiftelsen-finansierte prosjektet *Å være mann og håndtere sykdom – en utfordring* er resultat av et fruktbart samarbeid mellom to i utgangspunktet ulike spisskompetansemiljøer – Reform og Oslo universitetssykehus (OUS).

Målet for prosjektet er å utvikle, gjennomføre og evaluere et lærings- og mestringkurs for menn som skal lære seg og håndtere egen sykdom og langvarige helseutfordringer. Menn er underrepresentert som deltakere på slike kurs på sykehusene.

I løpet av 2015 er det gjennomført tre fokusgrupper med menn og pårørende. Intervjuer med fokusgruppene er transkribert til tekst, som er brutt ned til oversiktlige enheter for å identifisere sentrale temaer og mønstre. Funnene er blitt analysert og tolket, og anbefalinger for et mer kjønns sensitivt helsetilbud utarbeidet.

Prosjektet avsluttes våren 2016 med en rapport som vil bli publisert og spredt til helseansatte, brukere og pårørende.

MANNENS HELSEUKE 2015

Men's Health Week er en internasjonal markering som ikke har vært kjent i Norge før Reform besluttet å ta et eierskap til Mannens helseuke i 2014. I 2015 markerte vi helseuka ved å invitere en rekke fagfolk og forskere til å skrive om menn og helse. Innleggene ble publisert på våre nettsider.

KAST (KJØP AV SEKSUELLE TJENESTER)

Reform har over lang tid bidratt til å fremme kunnskap om menns sexkjøp og å redusere tabuet knyttet til temaet.

Fra 2011 har Reform mottatt støtte fra Justisdepartementet til prosjektet, som del av regjeringens arbeid mot menneskehandel.

Fra tidligere å både ha vært et klinisk tilbud om smittesjekk og et veiledningstilbud, har vi de siste to årene rendyrket Kast 2 som et samtale- og veiledningstilbud til menn som kjøper sex.

I løpet av 2015 har vi hatt 42 individuelle brukere av samtale- og veiledningstjenesten Kast, fordelt på 65 konsultasjoner. Dette representerer en økning på om lag 20 % fra 2014. Det har vært en jevn pågang av klienter gjennom hele året. Det store flertallet av samtalene har foregått ved fysisk oppmøte i våre lokaler.

Klientene som oppsøker Kast har alle et uttalt ønske om å avslutte sin sexkjøpspraksis. Det er grunn til å tro at samtaleveiledningen fører til økt mobilisering hos klientene til å finne alternativer til å kjøpe sex. Noen sier også at de har sluttet.

I løpet av året har vi fortsatt å spre kunnskapen vi har opparbeidet oss gjennom mange år til samarbeidspartnere, tjenesteapparatet, media og i den offentlige debatten.

Reform ønsker å videreføre Kast i 2016.

7. Men, Health and Sexuality

Men's health is a remarkably silent topic, despite the fact that the average life expectancy of Norwegian men is four years shorter than that of women. Reform believes that gender differences in health need to be countered.

- *Development of a "Learning and Mastery" Service for Men – Collaboration project with Oslo University Hospital to develop guidelines for a gender-sensitive learning and mastery service for men to better manage disease and long-term health challenges.*
- *Men's Health Week 2015 – Reform marked this international event in June by inviting a number of professionals and researchers to blog about men and health on Reform's website.*
- *KAST (Purchase of Sexual Services) – a low-threshold advice service for men who buy sex and want to quit. Run by Reform since 2011. In 2015, we spoke with 42 individual clients.*

8. Gutters oppvekst og sosialisering

Det er av stor betydning hvilke forhold og betingelser gutter vokser opp under. Tradisjonelle kjønnsrollemønstre resirkuleres fortsatt i familie, barnehage, skole, fritids- og arbeidsliv. Ofte rammer dette guttene i like stor grad som jentene – uten at det nødvendigvis får den samme oppmerksomheten.

Det har stor betydning for gutters sosialisering hvilke valg de gis. Det trengs økt bevisst på dette allerede i barnehagen.



8. Boys' Upbringing and Socialization

Traditional gender roles and norms still circulate in families, kindergartens, school, leisure activities and clubs, and work life. Gender expectations often affect boys as much as girls, even if the topic does not always get as much attention.

- *gendertest.no – a website for Nordic kindergarten and primary school employees, providing tools for exploring and testing the gender content of children books.*
- *International Men's Day 2015: Boys and Body Image – Reform celebrated November 19 by hosting a seminar about body image issues among boys and young men.*
- *Mapping Promising Nordic Practices in Gender Equality Promotion at Basic Education and Kindergartens – a Nordic research project to which Reform has contributed Norwegian experiences and reviewed Norwegian research literature and legislation.*
- *Online Education and Platform for Educators on Gender Equality and Equity Promotion – a follow-up to the Mapping project, developing an e-learning component for Nordic kindergarten and primary school employees*

GENUSTEST.NO: TEST EN BILLED-BOKS KJØNNSINNHOOLD

Ved hjelp av tilskuddsmidler fra Nordisk Ministerråd har Reform utviklet en nordisk nettside for testing av barnebøkers kjønnsinnhold til bruk i barnehager og barneskolen.

I oktober lanserte Reform siden Genustest.no med undertittel *Utfordrer eller bekrefter billedboken tradisjonelle kjønnsnormer?* Genustest.no (som på engelsk heter gendertest.no) er en ressurside for ansatte i barnehager og barneskoler i hele Norden. Siden inneholder svært mye nyttig informasjon for brukergruppene, og den fikk god medieoppmerksomhet i forbindelse med lanseringen.

Reform har tatt ansvar for å vedlikeholde og drifte nettsiden genustest.no de neste tre årene.

MANNSDAGEN 2015: GUTTER OG KROPPSPRESS

Reform markerer årvisst den internasjonale Mannsdagen 19. november. I 2015 satte vi fokus på at kroppspress også rammer gutter.

På et meget godt besøkt møte i Litteraturhuset i Oslo samlet vi en rekke innledere fra forskning, organisasjonsliv og idrett. Temaene var blant annet hvilke følger kroppspress kan ha for gutter, og hvordan kroppspress kan føre til at noen gutter og menn utvikler spiseforstyrrelser, kroppsbildeforstyrrelser eller bruker dopingmidler. Deltakerne på møtet var helsepersonell, lærere og trenere. Også klasser fra to idrettslinjer deltok.

KARTLEGGING AV LOVENDE NORDISKE LIKESTILLINGS-PRAKSISER I BARNEHAGE OG SKOLE

Reform har vært partner i dette fellesnordiske prosjektet, med den engelske tittelen *Mapping promising Nordic practices in gender equality promotion at basic education and kindergartens.*

Prosjektet har gjennomført en kartlegging av gode eksempler og rammer for vellykket likestillingsinnretning i barnehager og skoler. Reform har bidratt med norske erfaringer og eksempler, og vi har også foretatt en gjennomgang av norske publikasjoner og lovverk på området. Disse har vi bearbeidet og spilt inn i det fellesnordiske forskersamarbeidet, og dette har også vært vårt bidrag i erfaringsutveksling via Skype og på en nordisk konferanse i Finland.

Prosjektet er finansiert av Nordisk Ministerråd, og er blitt ledet av en representant for Women's and Gender Studies ved Universitetet i Oulu, Finland.

Prosjektet avsluttes med en rapport i februar 2016.

NORDISK E-LÆRING OM KJØNN OG UTDANNING

Dette prosjektet følger opp *Kartlegging av lovende likestillingspraksiser i barnehage og skole* (se over). Hensikten er å benytte funn fra kartleggingen til å skolere og utvikle skole- og barnehagefolk i Norden til en mer kjønns sensitiv tilnærming i arbeidet. Dette er også en del av et pågående arbeid for å utvikle en standard for godt likestillingsarbeid i utdanningene, basert på forskning.

Prosjektet hadde oppstart høsten 2015, og videreføres i 2016. Også dette prosjektet er finansiert av midler fra Nordisk Ministerråd.

Reform har utviklet den nordiske nettsiden genustest.no. Siden er et verktøy for å analysere barnebøkers kjønnsinnhold, til bruk for barnehager og i grunnskolen.

Reform deltar i den løpende debatten om kjønn, likestilling og menn.

9. Opplysningsarbeid

Det er en stor og viktig oppgave for Reform å spre kunnskap om menn og likestilling. En vesentlig del av vår opplysningsvirksomhet er knyttet til konferanser og seminarer i egen regi. To av disse er bestemt å være faste årlige arrangementer – Mannens helseuke i juni og Mannsdagen 19. november. I 2015, som tidligere år, har Reform også bidratt til Stopp vold mot kvinneralliansens arrangement 25. november i Oslo.

I 2015 etablerte vi som fast del av vår virksomhet våre åpne og aktuelle *Ferskvareseminarer*. Til seminarene inviteres forskere, studenter og andre som markerer seg med ny viten eller initiativer på likestillingsområdet, med særlig vekt på temaer som omhandler gutter og menn. I løpet av våren og høsten gikk fire slike seminarer av stabelen, dels med svært godt oppmøte i våre lokaler.

Våre ansatte har også bidratt med innlegg på en lang rekke større og

mindre arrangementer i inn- og utland.

Se også kapittel 2, *Rollen som nasjonalt kunnskapssenter*.

FERSKVARESEMINARER

Reform har etablert en praksis med åpne gratisarrangementer der vi inviterer forskere og fagfolk til å presentere aktuelle likestillingstemaer i en popularisert form. Arrangementene avholdes i våre egne lokaler, og har fått merkelappen «ferskvareseminarer».

9. Awareness and Information

Disseminating knowledge about men and gender equality is a core part of Reform's work. We do this through hosting conferences and seminars and participating at large and small events nationally and internationally.

In 2015, we also started a "Hot off the Press" monthly seminar series, where we invite professionals and researchers to present on timely gender equality issues. The seminars are informal, free, and open to all.

Reform is active on social media and uses Facebook and our website and monthly newsletter to front relevant projects and issues. We also participate in the public debate through interviews and comments, and we made about 60 appearances in the news and other media in 2015.

Temaer som ble behandlet på ferskvareseminarene i 2015 var disse:

- Når menn og gutter utsettes for seksuelle overgrep
- Praktiseres delt bosted for barn av andre foreldregrupper enn før?
- Barns hjem mellom to hushold: En sosiologisk studie av barns konstruksjon av hjem når de har foreldre i to hushold
- Hva betyr dataspill for barn og for voksne og hva er det som er kildene til konflikter?
- Den Islamske Staten (IS) sine konstruksjoner av maskulinitet
- Minnes terror, forsterker hvithet: Norske diskurser om det nasjonale etter 22. juli.

Ferskvareseminarene vil bli videreført i 2016.

NETT, SOSIALE MEDIER OG MEDIEOPPSLAG

Reform benytter egne nettsider og sosiale medier aktivt. På vår nettside har vi hatt ca 20.000 brukere og ca 80.000 sidevisninger i 2015.

Vårt månedlige nyhetsbrev, der vi blant annet offentliggjør vår uformelle utmerkelse Månedens mann, leses og deles av mange. Dette medfører også en stadig økende trafikk på vår Facebookside, som er vår mest aktuelle og oppdaterte nyhetskanal.

Reform har også i 2015 mottatt henvendelser fra TV, radio, aviser, tidsskrifter og nettmedier på en lang rekke saker. I løpet av året er det registrert rundt 60 oppslag der Reform har en mer eller mindre vesentlig plass.

Her følger et utvalg slike oppslag: **BERGENSAVISEN (BA) 17.1:** *Menn forsvinner fra skolene.* Oppslag og intervju om synkende antall menn i læreryrket.

AFTENPOSTEN.NO 12.2: *Reagerer på kronikk om voldtekt.* Intervju om syn på kvinners nei.

ØSTLENDINGEN 12.2: *Vekker debatt om vold og sex.* Oppslag om filmen «Fifty Shades of Grey», der Reform er nevnt som del av Stopp vold mot kvinneraksjonen

VG LØRDAG 14.3: *Når hun slår ham.* Hovedoppslag om kvinners vold mot menn.

NRK ØSTLANDSSENDINGEN 8.4: *– Voldtatte menn er redd for å bli gjort til latter.* Oppslag om overgrepssatte menn.

VÅRT LAND 16.4: *Minoritetsmenn oftere diskriminert.* Intervju i forbindelse med rapport fra Institutt for samfunnsforskning.

AFTENPOSTEN 27.4: *Bryt voldsarven.* Replikk til Frode Thuen om vold i familien i A-Magasinet.

VÅRT LAND 30.4 OG 2.5: Tre oppslag om Stopp kjærestevolden. *Fra gudsfrykt til kondom. Tenner lys for Gud og menneskerettar. Alle vil snakke til konfirmantene.*

DAGBLADETS HELSEINNSTIKK 2.6: *Kvinner lider, menn dør – men må det være sånn?* Artikkel om Mannens helseuke 2015.

P4 NYHETER 15.6: *– Helsesøstre kan for lite om gutter* Intervju om helsetilbudet til unge gutter.

DAGSAVISEN 19.6: *Slått og sparket av samboeren.* Oppslag og intervju om menn og krisesentre.

NRK ØSTLANDSSENDINGEN + NRK VESTFOLD 15.7: *Skal lære unge hva en god kjæreste er.* Om Stopp kjærestevolden.

AFTENPOSTEN 23.7: *Navnedebatt.* Om hvorfor ikke kvinner beholder etternavnet når de gifter seg.

NRK P1 HER & NÅ 30.7: Tillater ingen mannlige ansatte på krisesenter

NRK P1 4.10: *Mellom himmel og jord.* Førsteoppslag om Stopp kjærestevolden.

NRK VESTFOLD 15.10 *Om samlivskurs for menn.* Langt direktesendt studiointervju i morgensendingen.

ADRESSEAVISEN 20.10 *– Skal vi finne oss i at menn slås?* Debattinnlegg i Adresseavisen



KLIKK.NO 24.10 *– Kinleys triste opplevelse i lekebutikken fikk politiet til å ta grep.* Artikkel om kjønnsstereotype halloween-kostymer for gutter og jenter

KILDEN/KJØNNRSFORSKNING.NO 29.10: *Vil lære barnehageansatte å analysere kjønnsnormer i barnebøker.* Intervju om lansering av nettsiden genustest.no

NRK P1/HER OG NÅ 29.10: *Dagens gjest i studio, Eivind Karlsson (HiOA), om lanseringen av genustest.no.* God profilering av nettsiden og Reformers rolle.

VÅRT LAND 30.10: *Vil fremme likestilling i barnebøker.* Tosiders oppslag på avisens kultursider.

NRK.NO 8.11: *Vil lære barnehageansatte å likestillingsteste bildebøker.* Intervju med Reform, barnebokforfatter og barnehageansatt om genustest.no

TØNSBERG BLAD 9.11: *«Stopp kjærestevolden»-prosjekt for konfirmantene: Snakker med unge.* Intervju med Reform.

NRK P1+ 19.11: *I dag er det den internasjonale mannsdagen/Hvordan opplever gutter kroppspress?* Langt direktesendt intervju på Mannsdagen.

NRK DAGSNYTT 7.12: *Menn gruer seg til julebordsesongen.* Førsteoppslag om sexkjøp.

NRK 1 VESTFOLD 7.12: Morgengjest i fjernsynsstudio om KAST og sexkjøp.

Vold mot kvinner i et likestillingsperspektiv var temaet da Stopp vold mot kvinneralliansen avholdt årets konferanse på FNs dag til bekjempelse av vold mot kvinner. I alliansen deltar – ved siden av Reform – Den norske kirke, Islamsk Råd Norge, JURK – juridisk rådgivning for kvinner, Norske Kvinners Sanitetsforening, Krisesentersekretariatet og arbeidsgiverorganisasjonen Virke.

10. Representasjon og samarbeid

Reform er representert i en rekke formelle og uformelle sammenhenger. Dette skyldes vår spesielle rolle som likestillingspolitisk aktør på vegne av gutter og menn.

Reform deltar i det i internasjonale samarbeidet i alliansen MenEngage, der organisasjoner som arbeider for likestilling i et mannsperspektiv inngår. I 2015 har vårt engasjement særlig vært knyttet til et nordisk samlingsarbeid. Med støtte fra NIKK – Nordisk informasjon för kunskap om kön (Nordisk Ministerråd) samlet en rekke nordiske organisasjoner seg til en nettverkskonferanse i Stockholm i november. Reform har tatt på seg et koordinerende ansvar for å følge dette videre opp, noe som i 2016 vil medføre en søknad om en større nordisk konferanse om menn og likestilling i Oslo i 2017.

Reform deltar også i nordiske NORMAS (Nordic Association for Research on Men and Masculinities), og som en rekke tidligere år, var vi også i 2015 deltaker i den offisielle norske delegasjonen til

Commission on the Status of Women i FN, der vi aktivt spilte inn betydningen av et mannsperspektiv på likestillingspolitikken både internasjonalt og i Norge.

Vi spiller en viktig rolle i Norge ved blant annet å kunne samarbeide med feministiske kvinneorganisasjoner uten å bli oppfattet som et haleheng til dem. Det er i økende grad erkjent at Reform ikke ønsker å framstille menns likestillingsutfordringer som i motsetning til kvinners, men heller ikke lar være å reise disse utfordringene i den løpende debatten. Slik bidrar vi til å bygge ned kjønnspolitiske skillelinjer, og som en motvekt til den tradisjonelle kjønnskampen.

Dette gjelder ikke minst i alliansearbeidet Stopp vold mot kvinner, der



1. Reforms samarbeidspartner i Slovenia, Peace Institute i Ljubljana, på studiebesøk i Norge i juni.

2. Samarbeidet med Oslo universitetssykehus om et lærings- og mestringstilbud til menn startet i januar.

3. Fullt hus på Mannsdagen 19. november, da gutter og kroppspress var tema på Litteraturhuset i Oslo.

både kvinneorganisasjoner, religiøse paraplyorganisasjoner og en arbeidsgiverorganisasjon deltar.

Reform deltar aktivt i Brukerutvalget i Likestillings- og diskrimineringsombudet. Samarbeidet mellom organisasjonene i utvalget har styrket seg i 2015, og ført både til et samlet engasjement for en best mulig likestillings- og diskrimineringslov, et samordnet møte i regi av LDO om skolepolitikk under Arendalsuka og til et vesentlig initiativ bak statsminister Erna Solbergs kampanje mot hatprat. Det tilbakemeldes til oss at Reform til en viss grad fungerer som katalysator for organisasjoner som representerer andre diskrimineringsgrunnlag til å komme til i den tradisjonelle likestillingsdebatten.

Reform er representert i referanseforumet for kjønns mangfold i Oslo kommune, i regjeringens Forum for arbeid mot vold i nære relasjoner og vi ble i 2015 tildelt plass i ekspertpanelet knyttet til den nye nettportalen om vold i nære relasjoner, dinutvei.no.

10. Representation and Collaboration

Reform participates in a number of formal and informal networks, alliances and committees. In 2015, these included, among others, MenEngage; the Nordic Association for Research on Men and Masculinities (NORMA); the official Norwegian delegation to the Commission on the Status of Women (CSW); Stop Violence against Women; the User Committee to the Equality and Anti-Discrimination Ombudsman; the Municipality of Oslo's Reference Group for Gender Diversity; and the Norwegian government's Forum for Work against Violence in Intimate Relationships.

Styrets vurdering av virksomheten

Reform ble stiftet av foreningen Krise- og rådgivningstelefonen for menn 30. januar 2002. Reform er organisert som en stiftelse med eget styre og representantskap. Stiftelsens vedtekter og formålsparagraf gir grunnleggende føringer for Reformers virke. Daglig leder er delegert ansvar for stiftelsens daglige drift. Reform holder til i leide lokaler i Akersgata 16 i Oslo.

REFORMS STYRE I 2015

Robert Ullmann (styreleder)
Kristin Mile (nestleder)
Are Tomasgard (styremedlem)
André Oktay Dahl (styremedlem)
Hilde Charlotte Solheim (styremedlem fram til august)
Heidi Eng (styremedlem, erstattet Solheim fra august)
Kjell T. Dahl (frivilliges representant)
Ole Bredesen Nordfjell (ansattes representant fram til august)
Bjørn Ole Ekeli (ansattes representant, erstattet Nordfjell fra august)
Styret har hatt 5 styremøter og behandlet 37 saker.

REFORMS ANSATTE I 2015

Reform har i gjennomsnitt disponert 5,4 årsverk i 2015. Ved årets slutt utfører de ansatte i Reformers administrasjon 6,2 årsverk, fordelt på 6 faste og 2 prosjekt- og aktivitetsrelaterte stillinger. Det er også 1 medarbeider med praksisplass i Reform, og 1 frivillig medarbeider tilknyttet den daglige driften.

FRIVILLIGE I REFORM

Det er en stor andel frivillige i Reform, knyttet til virksomheten i Mannstelefonen og i Juridisk rådgivningstelefon. Frivilligheten i Reform engasjerer nå 32 personer til drift av telefontjenesten på kveldstid. Virksomheten koordineres av Reformers ansatte.

VIRKSOMHETENS ART

Stiftelsen Reform – ressursenter for kunnskap om gutter, menn og likestilling. Stiftelsen er politisk uavhengig. Med utgangspunkt i at kvinner og menn er likeverdige, er Reformers formål å arbeide for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt å synliggjøre menn som kjønn i samfunnet. Sentralt i Reformers arbeid er kunnskap, som hentes både fra forskning og dialog med menn. Grunnleggende i Reformers virksomhet er at menn selv skal mobiliseres, bevisstgjøres og ta ansvar for positiv utvikling av likestilling mellom kjønnene.

Vårt arbeid med gutter, menn og mannsroller i et likestillingsperspektiv

har fokus både på hindringer og drivkrefter for likestilling. Reform legger vekt på å være en seriøs og pålitelig leverandør av råd og kunnskap til norske myndigheters likestillingsarbeid og til den norske offentligheten. Vi benyttes i utstrakt grad av politikere, embetsverk og forvaltningen som innspiller på likestilling i et manns-perspektiv. Reform besvarer dessuten mange forespørsler om å formidle norske erfaringer med menn og likestilling fra internasjonale aktører. Etter 13 års drift er Reform ansett som en betydelig likestillingsaktør nasjonalt og internasjonalt.

LIKESTILLINGSSITUASJONEN

Som kjønnslikestillingsaktør er Reform eksplisitt opptatt av likestillingsperspektivet også internt i organisasjonen, spesielt i rekrutteringsprosesser og personalpolitikk. Det er faglige grunner som tilsier behov for menn i flere posisjoner i Reformers virksomhet, f.eks. i grupper, enesamtaler og for å veie opp kjønnsbalansen i tradisjonelt kvinnedominerte fora.

Hjemmelen som legges til grunn for en overvekt av mannlige engasjerte i Reformers ulike funksjoner, er Likestillingsloven § 3: «I særlige tilfeller er indirekte forskjellsbehandling likevel tillatt dersom handlingen har et saklig formål uavhengig av kjønn, og det middel som er valgt er egnet, nødvendig og ikke uforholdsmessig inngripende i forhold til formålet.»

Ved årsslutt består Reformers administrasjon av 6 faste ansatte i 100 % stillinger, hvorav 4 er menn og 2 er kvinner. Av Reformers 7 styremedlemmer er 2 kvinner og 5 menn. Av Reformers frivillig engasjerte er 18 menn og 14 kvinner.

Reform vektlegger en fleksibel tilrettelegging av arbeidet som gjør det enklere å kombinere arbeidsforpliktelse med familieliv og livsfase.

ARBEIDSMILJØET OG HMS

Styret vurderer det fysiske og det psykososiale arbeidsmiljøet som godt. Ingen skader er registrert på arbeids-

plassen i 2015. Sykefraværet har vært 5,09 %, mot 7,1 % i 2014. Prosjektansatte er inkludert i fraværstatistikken.

Reform har vært en Inkluderende arbeidslivsbedrift siden 15. januar 2009. Ansatte og frivillige tilbys og deltar på kompetansehevende kurs. Fagseminarer og internseminarer avholdes. Det praktiseres en romslig fleksitidsordning og det gjøres individuelle og familievennlige tilpasninger for bruk av hjemmekontor, samt for uttak av ferie og avspaseringsdager. Ergonomiske tilpasninger i form av spesialtilpassete stoler, heve-/senkebord, dataskjermer, briller, headset etc. er gjort for alle ansatte. Det avholdes møter i miljøet med verneombud og tillitsvalgt.

Handlingsplan for HMS er satt opp i samarbeid mellom daglig leder og verneombud, og handlingsplanen evalueres i månedlige HMS-møter for alle ansatte. Medarbeidersamtaler gjennomføres med de faste ansatte.

YTRE MILJØ

Reform har en bevisst holdning til miljøet. Gjennom praktiske tiltak tas det sikte på ikke å bidra til forurensning. Avfall sorteres og utdatert datautstyr blir levert til egne depoter for spesialavfall. Det legges vekt på å spare energi ved å slå av lyset i rom som ikke er i bruk. Det tilstrebes å jobbe på skjerm og å unngå papirutskrifter. Reiser for de ansatte gjøres per kollektive transportmidler der dette er mulig.

ØKONOMI

Prioriterte satsingsområder i 2015 er lik de mål og avgrensninger som finnes i tildelingsbrev, retningslinjer for tilskudd, prosjektfinansiering og styrevedtak. Inntekter og kostnader i 2015 samsvarer og er forvaltet i tråd med stiftelsens målsettinger.

REDUSERT STATLIG GRUNN-TILSKUDD

Reforms økonomi har i 2015 vært krevende, grunnet et redusert statlig grunntilskudd de siste to årene. Etter

et kutt i den statlige grunnbevilgningen på 671.000 i 2014, ble dette ytterligere redusert med 151.000 kroner i 2015. Kuttet er ikke uttrykt i noe politisk ønske om å nedprioritere Reform. Fra politisk ledelse i Barne-, likestillings- og familiedepartementet er det tvert om ved flere anledninger understreket overfor oss at Reforms viktige bidrag til likestillingen i Norge verdsettes og fortsatt skal motta støtte. Tilskuddet reduseres likevel stadig, i stor grad fordi vår tilskuddspost på statsbudsjettet er «gjemt» i en samlepost som gradvis blir mindre. Til denne posten er det mange søkere. Vår tilskuddsforvalter Bufdir har valgt å fordele kuttene jevnt, og derved rammes også Reform.

Styret har tidligere vedtatt å arbeide for at Reform blir plassert i en egen post på statsbudsjettet, og vil fortsatt arbeide for dette, både for å bedre forutsigbarheten og for å øke muligheten for å påvirke budsjettprosessen direkte.

ØKT ANDEL PROSJEKTINTEKTER

I løpet av 2015 er inntektsnedgangen de siste to årene kompensert ved et større innslag av prosjektfinansierte tiltak. Per 31. desember 2015 var virksomheten likviditetsmessig betydelig bedret, etter å ha blitt svekket de to foregående årene. Kuttet i Reforms grunnbevilgning medførte derfor heller ingen ytterligere reduksjon i antallet faste ansatte i 2015, etter at vi måtte gå til reduksjon i 2014. I løpet av 2015 har gikk vi til ansettelse av en ny rådgiver, som igjen bringer bemanningen på det ønskede minimumsnivå (6 faste ansatte).

Reforms inntekter utover grunnbevilgningen fra Bufdir har økt med 1,5 mill. fra 2014. Dette representerer en dobling, og innebærer at Reforms økonomi i løpet av 2015 kan sies å være snudd. Det totale inntektsbildet må samtidig vurderes med tanke på hvilke oppgaver vi som ressurscenter er i stand til å påta oss. Her er situasjonen mer kompleks.

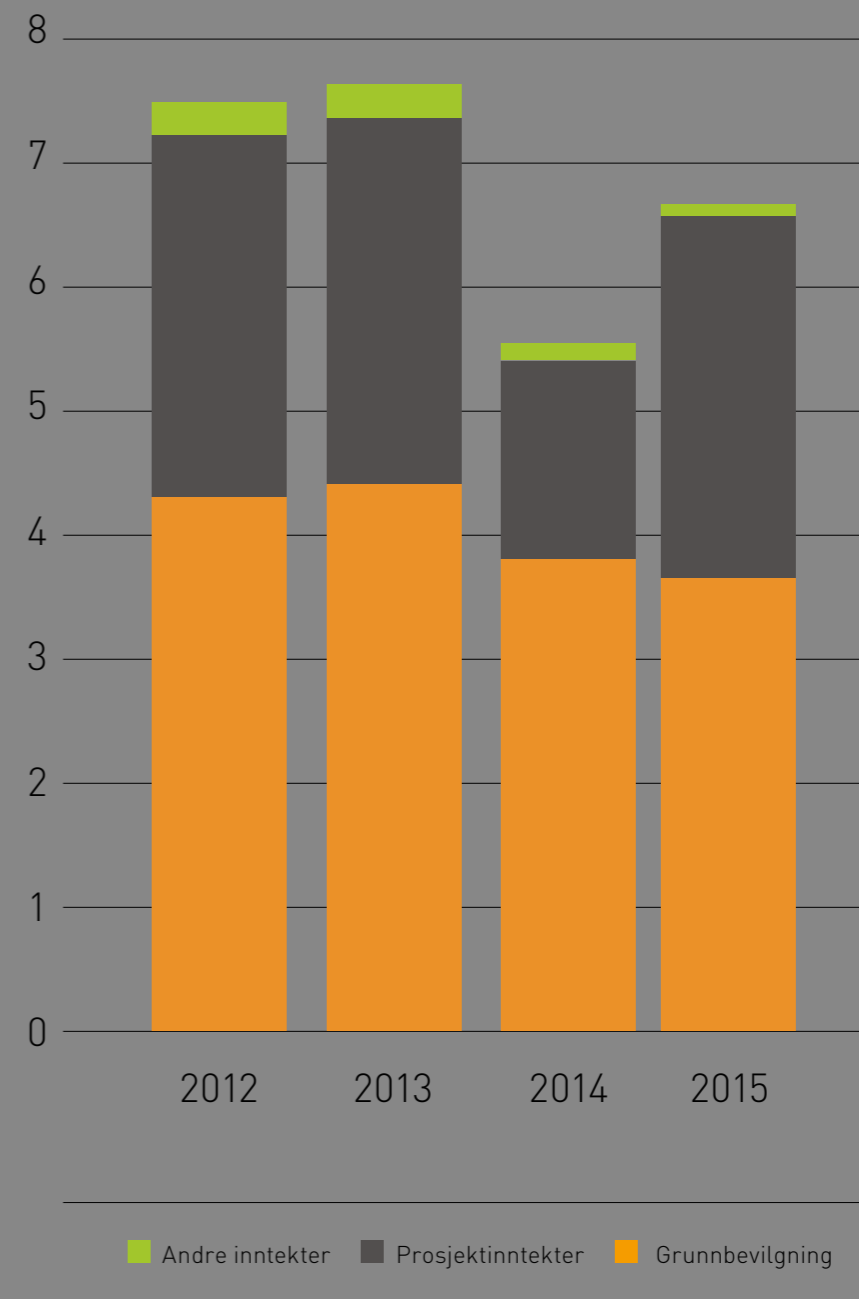
FORHOLDET MELLOM FRIE OG BUNDNE MIDLER

Reduksjonen i det statlige tilskuddet

REFORMS INNTEKTSUTVIKLING FRA 2012 TIL 2015

Tabellen viser Reforms inntektsutvikling i årene fra 2012 til 2015. Her ser vi at den statlige grunnbevilgningen i perioden er redusert med ca 800.000 kroner årlig (nomielt). Nedgangen er betydelig, og har gjort ressurscenteret stadig mer avhengig av prosjektbaserte tilskudd.

Styret uttrykker bekymring for at endringen kan påvirke Reforms mulighet til på et fritt grunnlag å prioritere egne innsats- og arbeidsområder.



og økningen i våre prosjektinntekter gir i utgangspunktet en endring i forholdet mellom frie og bundne midler. Grunnbevilgningen anses i denne sammenheng som frie midler, som riktignok ikke er midler Reform kan benytte til hva som helst - det årlige tildelingsbrevet fra Bufdir gir føringer på bruken. Tilskuddet sikrer likevel en grunnleggende økonomisk trygghet og en stabil grunnbemanning som setter Reform i stand til å ta på oss mange oppgaver det forventes at et nasjonalt ressurs-senter skal ivareta.

Prosjektmidler er på sin side bundne midler, ved at de er knyttet til klart avgrensede og spesifikke oppdrag. For hvert prosjekt vi mottar midler til må det rapporteres separat, noe som er både arbeids- og kostnadskrevene. Reform har slik sett fått en langt større arbeidsbelastning i løpet av det siste året.

FARE FOR UØNSKET VRIDNING

Prosjektfinansiering vil alltid gi tilskuddsyterne indirekte påvirkning på mottakers mulighet til selv å prioritere innsats- og arbeidsområder. I dag er den politiske situasjonen slik at det særlig er voldsrelatert arbeid det kanaliseres offentlige tilskuddsmidler til, i tråd med regjeringens likestillingsmessige prioriteringer. For Reform er andre viktige arbeidsfelt for eksempel menns helse, farskap og arbeidsliv. En økt prosjektportefølje krever derfor av

Reform at det må arbeides målbevisst med å ivareta et mangfold av arbeids-felter, for ikke å bli et mindre interes-sant likestillings-senter enn vi er per i dag.

Etter styrets og daglig leders oppfatning gir Reforms resultatregnskap og balanse en rettvise oversikt over stiftelsens drift i regnskapsåret 2015. Det foreligger ingen relevante forretningsmessige forhold enn de som framgår av regnskapet, som er av betydning for å kunne bedømme stiftelsens stilling og resultat. Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og regnskapet for 2015 er satt opp under den forutsetning. Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for bedømmelsen av stiftelsens drift og stilling.

Årsregnskapet viser et driftsresultat med overskudd på kr. 296.841. Resultat etter finansinntekter og -kostnader viser et overskudd på kr. 321.818. Årets overskudd på driften tilføres virksomhetens egenkapital.

Styret ønsker å berømme daglig leder og alle ansatte for et meget godt utført arbeid i 2015. 2015 har vært nok et krevende år for Reform, der en økt grad av prosjektfinansiering belaster organisasjonen svært mye.

Oslo, 2. mai 2016

Robert Ullmann
styreleder

Kristin Mile
nestleder

Heidi Eng

Are Tomasgard

André Oktay Dahl

Kjell T. Dahl

Bjørn Ove Ekeli

Are Saastad
daglig leder

Ansatte i 2015



ARE SAASTAD
DAGLIG LEDER



BJØRN OLE EKELI
ØKONOMISJEF



LIVE MEHLUM
SOSIOLOG/
SENIORRÅDGIVER



OLE BREDESEN
NORDFJELL
SOSIOLOG/
SENIORRÅDGIVER



DANIEL PAUL GETZ
SOSIONOM/RÅDGIVER



HEDDA HAKVÅG
STATSVITER/RÅDGIVER



STEINAR OVE
KVAM
GESTALT SAMTALE-
TERAPEUT (TIMEBASIS)



EIRIK BEFRING
SAMTALETERAPEUT
(FRIVILLIG)



CAMILLA RØDJE
PRAKTIKANT



HAAKON AARS
SPESIALIST I KLINISK
SEXOLOGI/NACS,
VEILEDER (TIMEBASIS)

Følg oss på reform.no
og på Facebook



reform
RESSURSSENTER FOR MENN

*Men need
gender equality.
Gender equality
needs men.*

Menn trenger
likestilling.
Likestillingen
trenger menn.